

A.F. Leema

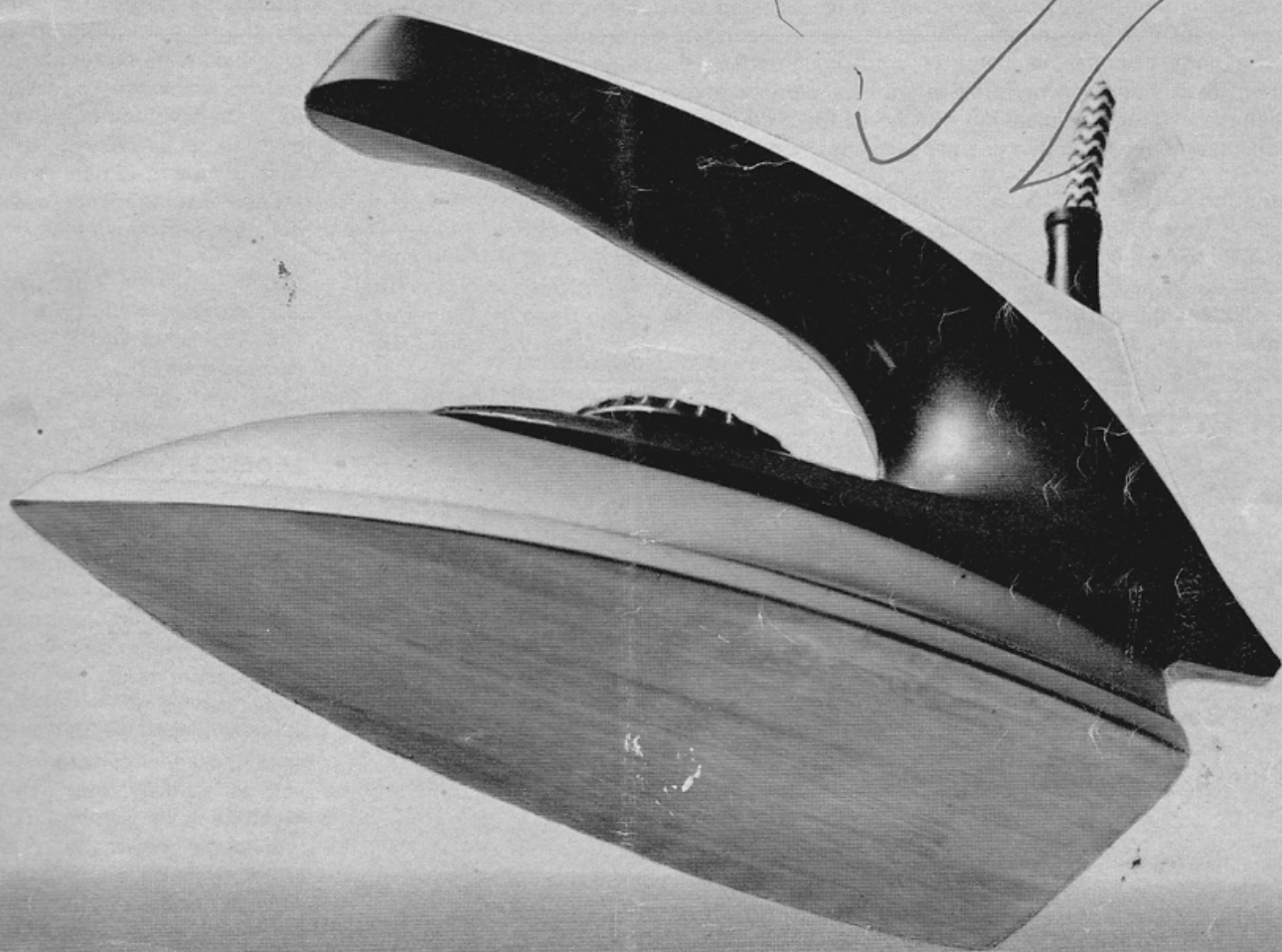

Consumenten Gids

maandblad van de Consumentenbond Den Haag

20e jaargang nr. 5 – mei 1972

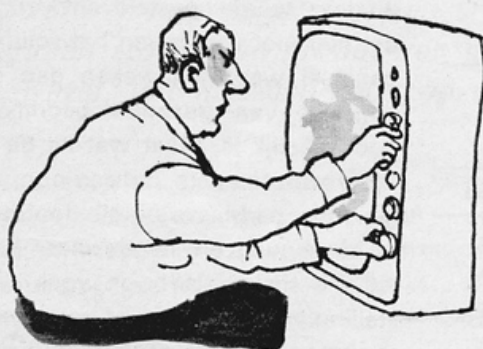
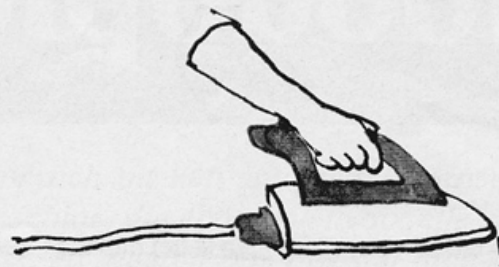
in dit nummer o.a. kleurentelevisietoestellen - strijkijzers - overlijdensrisiko-verzekeringen -
huuradvieskommissies

Kort bekeken

STRIJKIJZERS

We hebben tegenwoordig minder te strijken dan vroeger, maar voor het restant staat ons heel wat meer „techniek” ten dienste. Er zijn gewone lichtgewicht regelbare strijkijzers, er zijn ijzers die tevens via de zool stoom kunnen produceren en er zijn ijzers die met een druk op een knop ook water kunnen sproeien. Wat voor wie het beste is en hoe het met de merken staat, vertellen we op blz. 165 e.v.

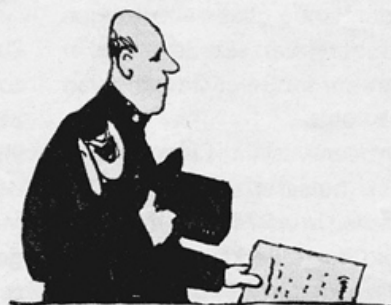

KLEURENTELEVISIETOESTELLEN

Ze zijn de kinderziekten echt wel te boven, de kleurentelevisietoestellen. Allemaal eigenlijk en de onderlinge verschillen zijn dan ook niet groot. Sommige zijn inwendig zelfs geheel of nagenoeg geheel gelijk; alleen een andere naam erop of een andere kast eromheen. Het veel geadverteerde kleine Sony-toestel kan een oplossing zijn als er voor een normaal toestel echt geen plaats is. Maar zonder bezwaren is het niet. Uitvoeriger over beeld, geluid, bediening, kans dat er iets mis gaat en mogelijkheid daar dan wat aan te laten doen op blz. 174 e.v.

OVERLIJDENSRIKOVERZEKERINGEN

Met een gemengde levensverzekering is de spaarder duur uit. Veel aantrekkelijker is een overlijdensrisikoverzekering. Maar bij welke maatschappij kan zo'n risikoverzekering het best worden ondergebracht? Zie daarvoor blz. 185 e.v. waar voorwaarden en premies worden vergeleken. Echt wel de moeite waard, want de ene maatschappij vraagt tweemaal zoveel als de andere!

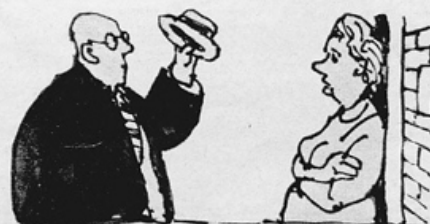

DE BANKEN EN DE BETAALREKENINGEN

Met hoge rentepercentages hebben de banken het publiek naar zich toe gelokt, om daarna dat percentage al tot tweemaal toe te verlagen! En straks zullen we voor zo'n rekening zelfs nog moeten betalen. „Dan maar naar de postgiro” is geen oplossing, zolang we niet weten, of de giro de banken niet zal volgen. Regering, houd die giro-rente en houd de afspraken in de bankwereld in de gaten, zeggen we op blz. 173.

HUURADVIESKOMMISSIES

Huuradvieskommissies, wat ze moeten en wat ze mogen en wat buiten hun bemoeienis valt. We doen dat eens uitvoerig uit de doeken. Omdat het in geliberaliseerd gebied allemaal weer anders ligt dan in niet-geliberaliseerd gebied, een heel verhaal. Het begint op blz. 170

KLEUREN TELE

Een kleurentelevisietoestel was tot voor enkele jaren iets waar omzichtig mee moest worden omgegaan. Aan de afstemming draaien was monieurswerk, en eenmaal opgesteld mocht het toestel niet worden verschoven, laat staan verplaatst. Bij de toestellen van het ogenblik is dat allemaal wat beter en gemakkelijker; ze zijn eenvoudiger af te stemmen en kunnen ook wat meer hebben. Bovendien maakte de 90° beeldbuis plaats voor

één van 110°, waardoor de bakbeesten van weleer wat plattere kasten werden.

Hoe het met die nieuwe toestellen verder gesteld is, onderzocht de Stichting Vergelijkend Warenonderzoek samen met de Duitse Stiftung Warentest en de Deense Statens Husholdningsråd. Het gaat om toestellen in zogenaamd tafemodel, dat wil zeggen zonder poten, en met de gangbare 66 cm beeldbuis.

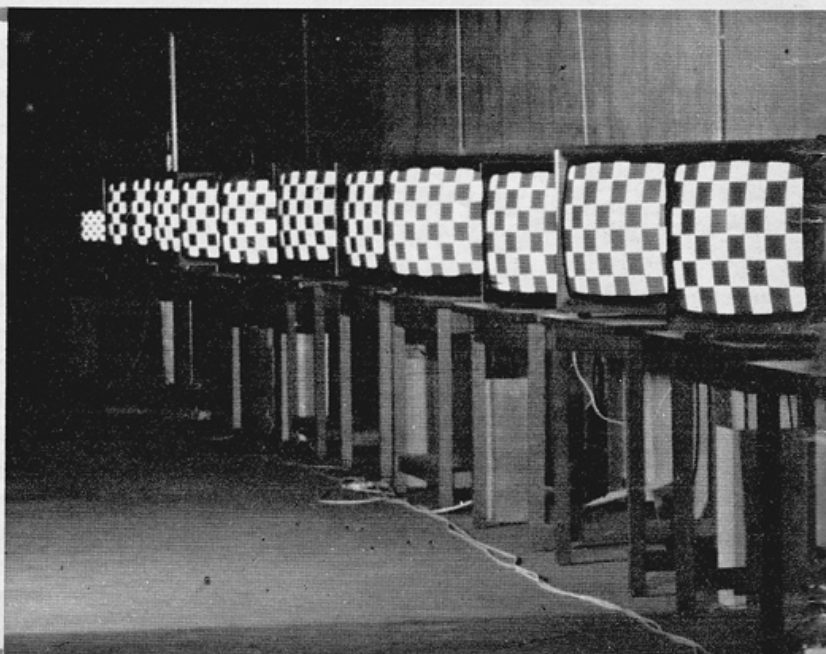
inventarisatie (tabel 1)

Met de opgesomde toestellen geven wij een bijna volledig beeld van de in Nederland verkrijgbare merken-reeks. Alleen Grundig, type Color 5010, is inmiddels niet meer in productie, hoewel vermoedelijk nog wel in vele winkels voorradig.

De onderzochte Aristona, Erres en Philips zijn volkomen gelijk; er zit alleen een andere kast omheen en er staat een andere naam op. Hetzelfde geldt voor de Körting en Vendomatic. Wat het inwendige betreft zijn nog een aantal andere merken onderling nagenoeg gelijk; het

betreft de groep Blaupunkt/Siemens, de groep Graetz/HTT Schaub Lorenz en de groep Imperial/Kuba. De gelijke of nagenoeg gelijke toestellen zijn in de tabel bij elkaar gezet.

Ook de verschillende uitvoeringen, waarin eenzelfde merk wordt gebracht, zijn soms wat het binnenwerk betreft helemaal eender. De een is dan in licht hout, de ander in donker, de een heeft de luid-

VISIETOESTELLEN

spreker onder de beeldbuis, de ander ernaast enz. Wij hebben deze andere uitvoeringen van hetzelfde merk, die elektronisch gelijk zijn aan de onderzochte, in de laatste kolom van de tabel vermeld.

prijzen en kortingen

Als prijs vermeldt tabel 1 de adviesprijs van fabrikant of importeur. De meeste handelaren vragen minder. Dit betekent, dat de prijs veelal in de buurt van de tweeduizend gulden zal komen. Het op het eerste gezicht grote prijsverschil ten gunste van de Vendomatic (waarop geen korting wordt gegeven) komt dan goeddeels te vervallen.

Men doet er overigens wel verstandig aan de keuze van de handelaar niet alleen van de prijs te laten afhangen, maar zich ook van garantie en service te verzekeren. Waarmee niet gezegd wil zijn, dat er een direkt verband is tussen prijs en service; ook bij goedkope handelaren kan de nazorg in goede handen zijn.

De korting op de adviesprijs wordt vaak gegeven in de vorm van een inruilpremie op een gebruikt toestel. Soms worden er echter hoge kortingen in advertenties genoemd, die bij nadere beschouwing aan inruil van een bepaald toestel gebonden blijken, terwijl dat toestel dan van zeer recente datum moet zijn. In dat geval dient de vermelding van de korting uiteraard alleen maar om de koper naar de winkel toe te lokken.

Een andere manier om de zaken fraaiër voor te stellen, is het gebruik van de kreet „panoramische beeldbuis“ of „67 beeldbuis“. De beeldbuizen die zo werden aangekondigd, bleken niet anders dan de overige.

afmetingen

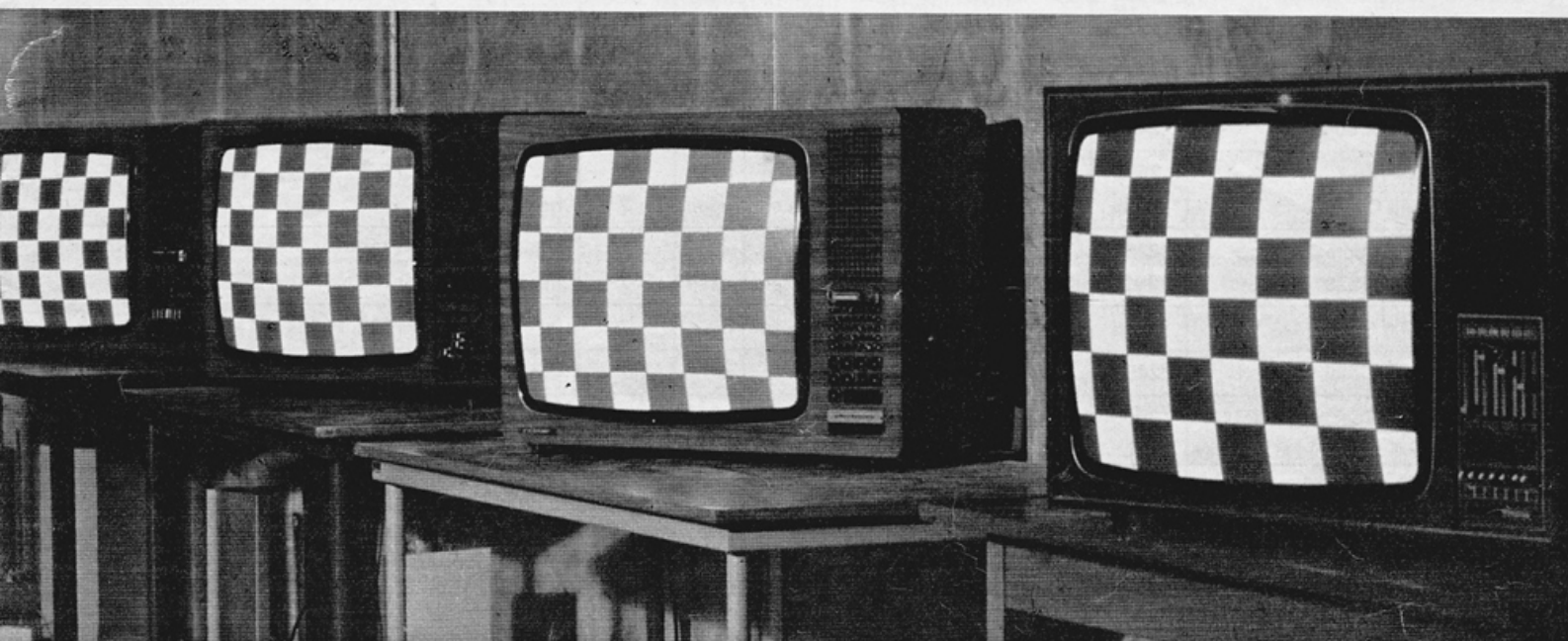
De afmetingen van de toestellen ontlopen elkaar niet veel. Logisch omdat in alle gevallen met hetzelfde type beeldbuis wordt gewerkt. Het zichtbare deel van de beeldbuis heeft een diagonaal van

62,5 cm, dat is dus minder dan de 66 cm waarmee de toestellen worden aangekondigd.

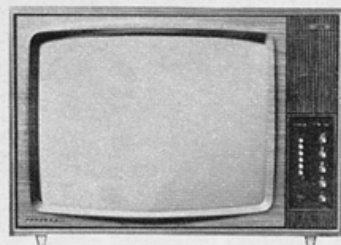
Moet het toestel in een wandmeubel worden geplaatst of op andere wijze

waar kunnen we goedkoper terecht?

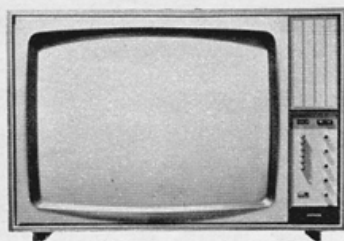
De in de tabel vermelde prijzen zijn de door de fabrikant geadviseerde. Vele winkeliers berekenen echter minder. Wij stelden daarom een overzicht op van de goedkope adressen met de aldaar gegeven kortingen. Op aanvraag stellen wij dit overzicht voor onze leden beschikbaar. Bestellingen onder het motto „goedkope kleurentelevisies“ alleen per giro. Maak 60 cent over op giro 27874 t.n.v. Consumentenbond te Den Haag.

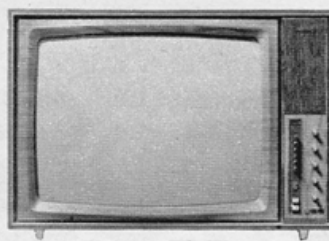

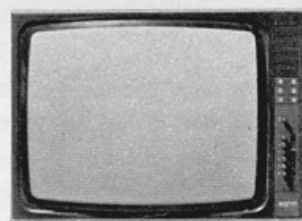
Aristona

Erres

Philips

B & O

worden ingebouwd, dan moet rekening worden gehouden met de warmte die het toestel ontwikkelt. Deze warmte moet een uitweg hebben en daartoe moet aan beide zijanten minstens 5 cm en boven minstens 10 cm ruimte worden gelaten. Ook voor het meubel, waarin het toestel geplaatst wordt, moet rekening met de warmteontwikkeling worden gehouden; als het materiaal hier niet tegen kan, kunnen er naden en kieren ontstaan.

De luidspreker zit bij de meeste toestellen

aan de voorkant en geeft daarom bij inbouw geen moeilijkheden. Alleen B & O heeft één luidspreker voor en één opzij.

aansluitmogelijkheden

Bij vijf van de twintig toestellen kon voor de antenne zonder meer gebruik van ko-axiaalkabel worden gemaakt. Dit maakt zowel de aansluiting op een eigen antenne als op een gemeenschappelijke antenne-inrichting goedkoper, terwijl er minder van het toch al zwakke signaal verloren gaat.

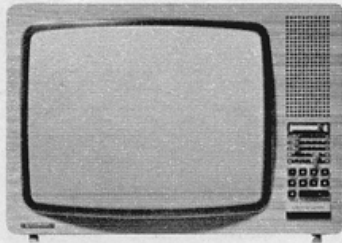
De televisiekijker die geen zin heeft om voor het bijstellen van beeld en geluid uit zijn stoel te komen, kan een afstandbediening nemen. Enkele van de onderzochte toestellen zijn op het aansluiten daarvan reeds berekend.

Ook het aansluiten van een aparte luidspreker – voor hen die een betere geluidskwaliteit wensen – is bij enkele toestellen zonder meer mogelijk. Bij andere eist dit speciale maatregelen. Voor slechthorenden kan een luidspreker-aansluiting zeer nuttig zijn, omdat hieraan ook

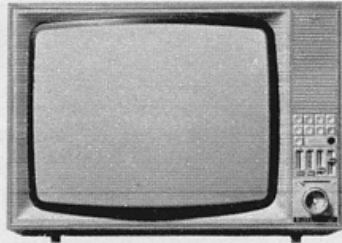
TABEL 1. KLEURENTELEVISIE - INVENTARISATIE

merk en type	advies prijs (f)	afmetingen b x h x d (cm)	aansluitmogelijkheden			aantal program- ma- toetsen	pro- gram- ma- indi- katie	toon- rege- ling	inwendig gelijk aan type:
			ko- axiaal anten- ne- kabel	af- stands- bedie- ning	aparte luid- spre- ker				
ARISTONA 66K171	2495	74 x 52,5 x 43,5	neen	neen	ja	6	neen	ja	66K671
ERRES RS 9615	2495	74 x 52,5 x 43,5	neen	neen	ja	6	neen	ja	RS 9625
PHILIPS X26K171/05	2495	74 x 52,5 x 43,5	neen	neen	ja	6	neen	ja	X26K/176
B & O Beovision 3400K	3355	68 x 50 x 43,5	neen	neen	ja	6	neen	ja	Beovision 3400 SJ
BLAUPUNKT Sevilla Color	2848	75 x 53 x 45	neen	ja	ja	8	neen	ja	Arkona, Mantua, Manilla, Corona
SIEMENS Bildmeister FC 272	2825	74,3 x 53 x 48,5	neen	ja	ja	8	neen	ja	alle types beginnend met FC 27
GRAETZ Pfalzgrafcolor 2244	2698	78 x 51,5 x 46	ja	neen	neen	6	ja	ja	Excellenz Color electronic 2248
ITT SCHAUB LORENZ Weltspiegel Color 1248	2648	78 x 51,5 x 46	ja	neen	neen	6	ja	ja	Studio 2602 Color
GRUNDIG Color 5010 ¹⁾	2638	75,2 x 53,7 x 44	neen	ja	ja	7	ja	ja	5010 UE, 5005 UE
GRUNDIG Color 5050 UE	2498	75,5 x 52 x 47	ja	ja	neen	7	ja	ja	
IMPERIAL CI 726 T	2595	80 x 53,2 x 45	ja	neen	neen	7	ja	neen	CI 728
KUBA Ascona Color	2595	80 x 53,2 x 45	ja	neen	neen	7	neen	neen	
KÖRTING Transmare 52736	2298	76,3 x 52 x 45	neen	neen	neen	7	neen	neen	52738
VENDOMATIC 52737	2099	76,3 x 52 x 45	neen	neen	neen	7	neen	neen	
LOEWE OPTA F1130	2568	78 x 52 x 40,5	neen	neen	neen	7	ja	ja	F1132, F1134, F4416
METZ Panama Color 6081	2498	76,5 x 52,5 x 42	neen	ja	ja	7	neen	ja	Color 6081, 6160, 6170, 6190
NORDMENDE Spectra Color L2X	2860	76,5 x 52,5 x 44	neen	neen	neen	6	ja	ja	Imperator, 2740, 6865, 68455, 6840 8710, 3730, Prestige CD
SABA Schauinsland T2715	2649	78 x 52 x 45	neen	ja	ja	7	ja	ja	T2710, T3715
TELEFUNKEN Palcolor 721 T	2598	74,5 x 52,5 x 44	neen	ja	ja	7	ja	ja	731, 741, 761
WEGA Wegacolor 913	2560	74 x 51,5 x 44	neen	ja	ja	7	neen	ja	911, 914

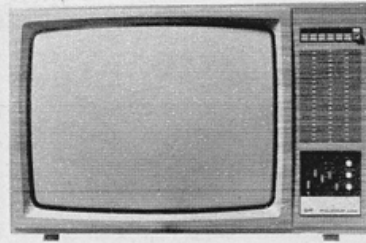
¹⁾ niet meer in productie, vermoedelijk nog wel verkrijgbaar

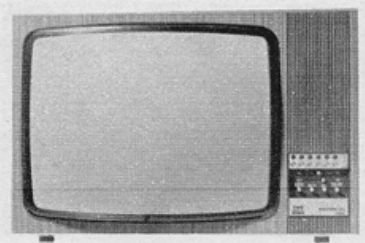
Blaupunkt

Siemens

Graetz

ITT Schaub Lorenz

een ringleiding kan worden verbonden. Voor het aansluiten van een bandrekorder moet in alle gevallen eerst een voorziening worden getroffen. B & O heeft als enige wel een aansluiting maar deze kan pas gebruikt worden nadat een transformator is ingebouwd.

programmatoetsen

Alle toestellen werken met programma-toetsen, die op bepaalde zenders kunnen worden ingesteld. Graetz, ITT Schaub-Lorenz en Grundig hebben in plaats van toetsen genummerde metalen plaatjes, die maar even met de vinger hoeven te worden aangeraakt. Het aantal toetsen of plaatjes is 6, 7 of 8. Veel is uiteraard plezierig als er ook gebruik van kan worden gemaakt, zoals in het zuiden en oosten van het land, waar veel zenders kunnen worden bereikt.

Sommige toestellen geven met een indicatielampje aan op welk programma is afgestemd. Gemakkelijk, omdat op afstand meestal niet te onderscheiden is welke toets is ingedrukt.

regelknoppen

De knoppen op het bedieningspaneel dienen voor het regelen van de geluidsterkte en voor helderheid, contrast en kleurverzadiging (of kleursterkte) van het beeld. Meestal is er bovendien een toonregeling en soms ook een kleurbalansregeling, waarmee een iets blauwer of iets roder beeld kan worden verkregen. Dit laatste is eigenlijk overbodig omdat deze correctie reeds bij de uitzending moet gebeuren en nog eens een regeling aan het toestel het bereiken van een goed beeld alleen maar bemoeilijkt. Twee extra knoppen hebben Graetz en ITT Schaub-Lorenz, één voor automatische fijnafstemming en één waarmee de vooringestelde kleurverzadiging wordt verkregen, onafhankelijk van de stand van de andere knoppen. Deze laatste voorziening, de zogenaamde ideaal-kleurknop, maakt het bedienen zeer eenvoudig.

beoordeling (tabel 2)

Een kleurenbeeld bestaat uit drie aparte beelden: een rood, een groen en een blauw, die precies over elkaar moeten vallen. Zo niet, dan is het beeld minder scherp en ontstaan er „kleurranden“, die vooral in het midden van het beeld en bij programma's met ondertiteling erg storend kunnen zijn. Bovendien moet de sterkte van de drie kleurenbeelden goed met elkaar in balans zijn, anders ontstaat er blauwachtig, roodachtig of groenachtig kleurzweem.

Zowel het over elkaar laten vallen of „konvergeren“ als de juiste onderlinge verhouding tussen de kleuren wordt in de fabriek geregeld, maar de handelaar moet een en ander bij aflevering nog eens ter plaatse controleren en aanpassen, en na enige maanden nog eens opnieuw bekijken, omdat de instelling in het begin nogal eens verloopt. Om een goede vergelijking met de praktijk te krijgen, lieten wij dus ook onze onderzoek-toestellen door een technicus van importeur of fabrikant nader afregelen. Dit gebeurd zijnde, onderzochten wij de toestellen op een lange reeks van – vooral tech-

nische – eigenschappen. In tabel 2 geven wij daarvan alleen samenvattingen, die weer onder de hoofden beeldkwaliteit, geluidskwaliteit, bedieningscomfort, betrouwbaarheid en toegankelijkheid voor reparatie zijn samengevoegd.

beeldkwaliteit

De vele eigenschappen, die de beeldkwaliteit bepalen, zijn in tabel 2 samengevat onder geometrie (juistheid waarmee de proporties van het beeld met de werkelijkheid overeenkomen), luminantie (maximaal te bereiken helderheid, contrast en gradatie van licht naar donker) en kleurweergave.

De beeldgeometrie was redelijk of goed; ernstige vertekeningen deden zich niet voor.

De luminantie gaf nauwelijks enige reden tot kritiek; alle toestellen deden het in dit opzicht goed of zeer goed.

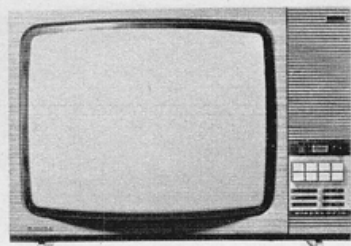
De kwaliteit van de kleurweergave is moeilijk aan de hand van technische metingen vast te stellen. Daarom lieten wij dit aspect bekijken door een groot panel van geoefende zowel als ongeefende

de verre winnaar

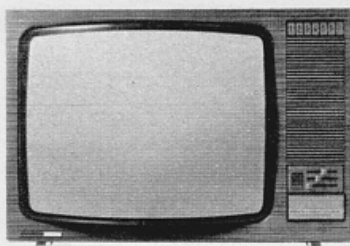
We deden dit onderzoek samen met de Duitse Stiftung Warentest en de Deense Statens Husholdningsrad. Elk van de partners bracht de in zijn land gangbare toestellen in, de Duitsers o.a. de Duitse Philips D26K160/06, de Denen o.a. de Deense Philips S26K414/02. De Duitse Philips

was in kwaliteit ongeveer gelijk aan de Nederlandse. In ons land wordt dit toestel hier en daar, vooral in de grensstreken, ook aangeboden. De Deense Philips bleek op vrijwel alle punten stukken beter dan welk ander toestel ook, maar is in ons land niet verkrijgbaar. Jammer, dat die kwaliteit voor ons niet bereikbaar is. Misschien aanleiding voor de Eindhovense fabriek eens bij haar Deense dochter te gaan kijken hoe die dat klaarspeelt?

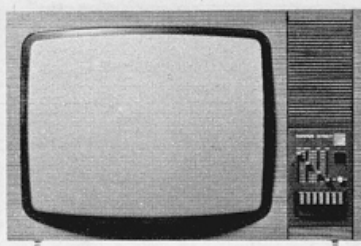

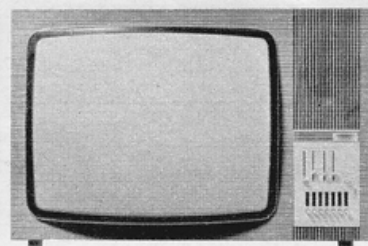
Grundig 5010

Grundig 5050 UE

Imperial

Kuba

TABEL 2. KLEURENTELEVISIE - BEOORDELING

merk en type	beeldkwaliteit			geluids- kwaliteit	bedieningscomfort		betrouw- baarheid ²⁾	toeganke- lijkheid voor reparatie
	geometrie	luminantie	kleurwee- gave		afstemmen programma toetsen	regelen beeld en geluid		
ARISTONA 66K171	+	++	+	+	□	□	+	□
ERRES RS 9615	+	++	+	+	□	□	+	□
PHILIPS X26K171/05	+	++	+	+	□	□	+	□
B & O Beovision 3400K	+	++	□	+	□	□	+	+
BLAUPUNKT Sevilla Color	□	+	—	+	—	□	+	□
SIEMENS Bildmeister FC 272	□	+	—	+	□	+	+	□
GRAETZ Pfalzgrafcolor 2244	□	+	¹⁾	+	□	+	+	+
ITT SCHAUB LORENZ Weltspiegel Color 1248	□	+	¹⁾	+	□	□	+	+
GRUNDIG Color 5010	□	+	□	+	□	□	+	□
GRUNDIG Color 5050 UE	□	+	¹⁾	+	□	+	+	+
IMPERIAL CI 726 T	+	+	□	+	□	+	□	+
KUBA Ascona Color	+	+	□	+	□	+	□	+
KÖRTING Transmare 52736	+	+	□	□	□	+	+	+
VENDOMATIC 52737	+	+	□	□	□	+	+	+
LOEWE OPTA F1130	+	++	□	□	□	□	+	□
METZ Panama Color 6081	□	++	□	+	□	—	+	+
NORDMENDE Spectra Color L2X	□	+	+	+	□	□	+	+
SABA Schauinsland T2715	□	++	+	□	+	□	+	+
TELEFUNKEN Palcolor 721 T	□	+	□	+	+	+	+	+
WEGA Wegacolor 913	□	+	+	+	□	□	+	□

¹⁾ zie tekst „beeldkwaliteit“

++ = zeer goed

— = matig

²⁾ ondervonden defecten tijdens de eerste 500 uur

+ = goed

--- = slecht

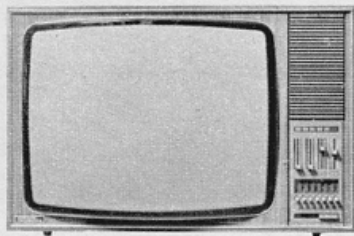
□ = redelijk

een goed testbeeld alstublieft

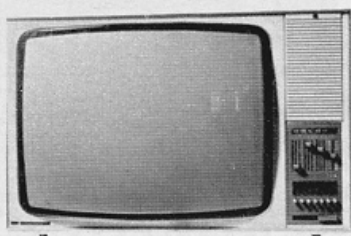
Voor het instellen van kleurbalans en convergentie is een goed testbeeld nodig. De meeste handelaren beschikken over een apparaatje, waarmee ze zelf testbeelden op het toestel kunnen laten verschijnen. Maar voor wie dat niet hebben en voor de gevorderde doe-het-zelvers zou het prettig zijn als de PTT over-

dag (en op de vrije zaterdag) goede testbeelden zou uitzenden; de huidige zijn vrijwel onbruikbaar. De PTT zou een voorbeeld kunnen nemen aan onze oosterburen, waar een beeld wordt uitgezonden dat veel meer informatie bevat en waarmee bovendien veel kleur- en andere fouten zijn op te sporen.

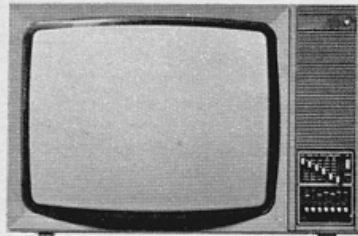
beoordelaars. Blaupunkt en Siemens stelden teleur. Voor Graetz, ITT Schaub Lorenz en Grundig 5050 UE konden wij niet op dezelfde wijze tot een vergelijkend oordeel komen. Deze toestellen werden namelijk in een laat stadium aan de reeks toegevoegd, toen de vergelijkende kijkproeven reeds waren afgerond. We beoordeelden ze wel apart met een kleiner panel, dat de kleurweergave als redelijk tot goed beoordeelde en vond dat ze wel met de gemiddelde prestatie van de andere toestellen overeen kwam.

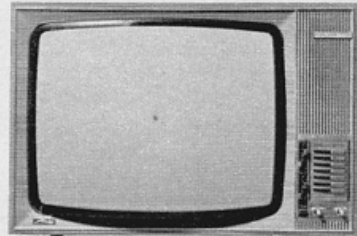
Körting

Vendomatic

Loewe Opta

Metz

geluidskwaliteit

Het geluid werd zowel gemeten als beluisterd. Bij de meting bleken Loewe Opta, Körting en Vendomatic een geringe geluidsterkte te hebben en Saba een minder goede weergave van hoge en lage tonen. Bij de luisterproeven werden weinig verschillen geconstateerd.

bedieningscomfort

Al stemt de handelaar bij aflevering de programmatoetsen af, toch is het prettig als de gebruiker dat bij verhuizing of toevallige ontstelling ook zelf kan doen. Ook al omdat een kleine bijregeling het beeld soms aanmerkelijk kan verbeteren. In de meeste gevallen was het afstemmen van de programmatoetsen niet al te moeilijk en waren de gebruiksaanwijzingen op dit punt ook wel duidelijk; alleen bij Blaupunkt moest er gereedschap aan te pas komen. Wie het gemakkelijk zelf wil kunnen, doet er goed aan te kijken hoe de handelaar het bij aflevering doet. De verdere regeling van beeld en geluid gaf evenmin reden tot ernstige kritiek. Alleen bij Metz is het lastig dat schuifregelaars en draaiknoppen door elkaar moeten worden gebruikt, terwijl ook de aanduidingen erbij verwarrend zijn. De steeds meer toegepaste schuifrege-

laars voldeden beter dan de van ouds bekende draaiknoppen. Niet omdat ze zoveel gemakkelijker zijn te bedienen, integendeel haast, want zij zitten vaak te dicht op elkaar, maar omdat de stand duidelijk herkenbaar is en dus gemakkelijk kan worden teruggevonden.

betrouwbaarheid

Hoewel defecten zich pas in de loop van de jaren manifesteren, hebben wij toch een zekere aanwijzing trachten te verkrijgen door de toestellen aan een duurproef te onderwerpen. Daarbij werden de toetsen vijfhonderd keer ingedrukt en stonden de toestellen aan gedurende een tijd, die gelijk te stellen is met een half jaar kijken. Gedurende die proef gaven enkele toestellen moeilijkheden, zij het meestal niet van ernstige aard. Bij Imperial en Kuba begaf de hoogspanning het. Wij hadden de indruk dat dit niet zeer uitzonderlijk was.

toegankelijkheid voor reparaties

Als er na de garantietermijn moeilijkheden ontstaan, of het toestel moet na die termijn opnieuw worden afgestemd, dan kan dat geld gaan kosten. Meer naarmate het toestel ingewikkelder is en de monteur er dus langer mee bezig zal zijn.

Hoewel het lang-bezig-zijn uiteraard ook en vooral van de kundigheid van de monteur zal afhangen.

Geen van de toestellen was bepaald bewerkelijk vanwege moeilijke bereikbaarheid van binnen, maar ook geen was bepaald zeer gemakkelijk toegankelijk. Sommige hebben een aantal „insteekprints“, dat zijn delen die gemakkelijk te vervangen zijn. Omdat het hierbij niet om de meest kwetsbare delen gaat, zal de eventuele besparing op de reparatierekening niet erg aantellen.

elektrische veiligheid

Bij normaal gebruik zijn alle toestellen elektrisch veilig. Wordt het toestel echter voor reparatie of voor het bijstellen van de kleur geopend, dan komen direkt delen waarop de netspanning of nog hogere spanning staat, binnen handbereik. Zelf openmaken is dan ook sterk af te raden. Het heeft trouwens geen zin, want zonder speciale meetapparatuur valt er niets te beginnen.

Door de hoge spanningen in een kleurentelevisietoestel zou er gevaarlijke straling kunnen ontstaan. Alle toestellen bleken echter voldoende voorzieningen te hebben om dit gevaar te keren.

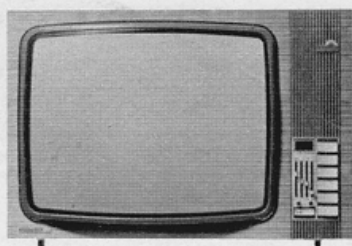
het instellen van de kleuren

Het instellen op de gewenste kleursterkte of kleurverzadiging moet met een knop buitenop het toestel gebeuren. De gebruiker kan dit zelf doen. Het instellen op de juiste kleurverhouding of kleurbalans moet binnenin het toestel gebeuren. Alleen de handelaar mag dit doen. Voor het zelf instellen van de kleurverzadiging kan men zich het beste richten op de gelaatskleur van in close-up verschijnende personen of op de kleuren-

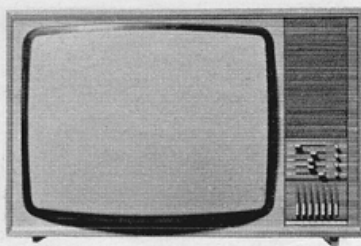
dia's die 's avonds tussen tien en vijf minuten voor het begin van de uitzending worden vertoond. Het is daarbij wel goed eens over te schakelen van het eerste op het tweede net of omgekeerd, want de kleurweergave van beide zenders is lang niet altijd gelijk. De gelaatskleur kan alleen dienst doen als de persoon in kwestie niet te zwaar is opge maakt. Of dat zo is, valt te controleren aan de kleur van de handen. Op de

nieuwslezer moet men zich bij voorkeur niet verlaten; in de studio, waar het nieuws wordt uitgezonden, ontbreekt nogal wat aan de kleuren-techniek. De instelling van kleurbalans en konvergentie door de handelaar kan – zoals hiervoor reeds gezegd – na enige tijd verlopen. Het is daarom zaak bij aankoop meteen de voorwaarde te stellen dat de handelaar na een paar maanden nog eens terug komt om het toestel bij te stellen.

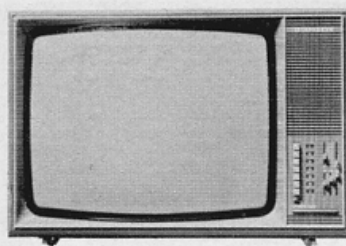

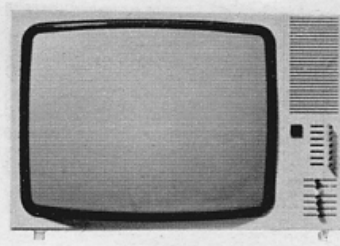
Nordmende

Saba

Telefunken

Wega

gebruiksaanwijzingen en garantie (tabel 3)

Als de manier, waarop een toestel be- diend en gebruikt moet worden, geen vanzelfsprekende zaak is, mogen wij verwachten dat de gebruiksaanwijzing daarover in duidelijk Nederlands uitsluit- sel geeft. Een verwachting waaraan in de helft van de gevallen niet werd voldaan; bij slechts tien van de twintig toestellen werd een Nederlandse gebruiksaanwij- zing verstrekt; de meeste importeurs vinden het vertalen van de Duitse of Engelse tekst blijkbaar te veel moeite.

Afgezien van de taal beoordeelden wij de juistheid en volledigheid van de aan- wijzingen. Wat de volledigheid betreft ging het ook om algemene aanwijzingen over gewenste kijkafstand, verlichting in de kamer en luchttoevoer. Vaak werd hierover niets gezegd.

De garantietermijn voor materiaal en konstruktie is meestal zes of twaalf maanden. Alleen bij Siemens slechts vier. Merkwaardig, omdat Siemens in Duits- land op hetzelfde toestel wel zes maan- den geeft.

Ook op buizen en transistoren wordt zes of twaalf maanden garantie gegeven, maar twaalf maanden komt hierbij veel minder voor.

Op de beeldbuis daarentegen is twaalf maanden de gangbaarste termijn. Siemens, Metz en Wega geven slechts zes maan- den (in Duitsland twaalf maanden) en de — ook wel zeer dure — B & O vierentwin- tig maanden. Grundig hanteert hier een aflopende garantietermijn; als de beeld- buis het binnen de garantietermijn door een materiaalfout begeeft, krijgt men een nieuwe, maar voor het gebruik van de oude moet worden betaald naar rato van de tijd dat hij dienst heeft gedaan. Tot voor kort hanteerde ook Nordmende dit systeem.

TABEL 3. KLEURENTELEVISIE - GEBRUIKSAANWIJZING EN GARANTIE

merk en type	gebruiksaanwijzing		garantie in maanden op		
	in het Ne- derlands gesteld	juistheid en volledigheid	materiaal en kon- struktie	buizen en transisto- ren	beeldbuis
ARISTONA 66K171	ja	+	12	6	12
ERRES RS 9615	ja	+	12	6	12
PHILIPS X26K171/05	ja	+	12	6	12
B & O Beovision 3400 K	ja	□	12	12	24
BLAUPUNKT Sevilla Color	ja	□	12	6	12
SIEMENS Bildmeister FC 272	neen	□	4	6	6
GRAETZ Pfalzgrafcolor 2244	neen	++	6	6	12
ITT SCHAUB LORENZ Weltspiegel Color 1248	neen	++	6	6	12
GRUNDIG Color 5010	neen	+	12	6	12 ¹⁾
GRUNDIG Color 5050 UE	ja	+	12	6	12 ¹⁾
IMPERIAL CI 726 T	neen	□	6	6	12
KUBA Ascona Color	ja	□	6	6	12
KÖRTING Transmare 52736	neen	□	12	6	12
VENDOMATIC 52737	ja	□	12	12	12
LOEWE OPTA F1130	ja	+	12	12	12
METZ Panama Color 6081	neen	□	6	6	6
NORDMENDE Spectra Color L2X	neen	□	6	6	12
SABA Schauinsland T2715	neen	+	6	6	12
TELEFUNKEN Palcolor 721 T	ja	+	6	6	12
WEGA Wegacolor 913	neen	□	6	6	6

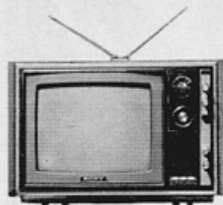
¹⁾ onder voorbehoud, zie tekst

++ = zeer goed   + = goed   □ = redelijk   — = matig

Konklusie

De twintig onderzochte kleurentelevisietoestellen ontlopen elkaar technisch weinig, maar het panel vond de kleuren niet bij alle merken even natuurlijk.

Laten wij de beeldkwaliteit het zwaarst wegen, dan komt het identieke drietal Aristona 66 K 171, Erres RS 9615 en Philips X 26K171/05 het beste uit de bus. Daarna volgen Nordmende Spectra Color L2X, Saba Schauinsland T2715 en Wega Wegacolor 913, met meteen daar achteraan de overige toestellen.

Sony

SONY KLEUREN TV een buitenbeentje

Naast de hiervoor besproken gewone kleurentelevisietoestellen met 66 cm beeldbuis wordt er onder het merk Sony een toestel met 33 cm beeldbuis geleverd. Omdat dit kleine toestel buiten de reeks van de gewone grotere viel, werd het niet in het hiervoor besproken onderzoek van de Stichting VWO betrokken. Daar wij er echter veel vragen over kregen wijdden wij er een aanvullend onderzoek aan.

De Sony KV 1300 E is aanmerkelijk kleiner dan de gewone kleurentelevisietoestellen; de breedte is slechts 47 cm, de hoogte 32 cm en de diepte 39 cm. Het zichtbare beeld heeft een diagonaal van 30.4 cm, dat is de helft van die van het gebruikelijke beeld. Met f 1695 is de Sony niet veel goedkoper dan de grotere toestellen.

Behalve kleiner is de Sony ook anders. Bij de grotere toestellen wordt met een gaatjesmasker gewerkt, zodat het beeld uit een groot aantal (bijna 500.000) lichtpuntjes bestaat. De Sony echter werkt met een rooster. Het beeld bestaat

daardoor uit een aantal verticale lijnen. Bij een beeldbuis van de gebruikelijke afmetingen zou dit een briljanter beeld geven, maar deze konstruktie is vooralsnog voor grotere beelddiameters niet mogelijk. Bij de kleinere beelddiameter van Sony komt het betere effect echter niet tot uiting.

Een voordeel van het afwijkende principe is, dat de Sony, eenmaal afgeregeld, niet meer verloopt. De handelaar hoeft dus niet bij te regelen.

De beeldkwaliteit bleek, wat geometrie en luminantie betreft goed, respektievelijk zeer goed, maar de kleurweergave viel tegen; de kleuren deden niet natuurlijk aan.

Ook de geluidskwaliteit was matig. Oorzaak was kennelijk, dat vanwege de geringere afmetingen met een klein luidsprekertje was volstaan. Aan het mindere geluid dat dit gaf, was bovendien we-

gens het ontbreken van een toonregeling niets te veranderen en te verbeteren. Daar het toestel geen programmatoetsen heeft, is het ook minder gemakkelijk te bedienen. Iedere keer als men een andere zender wil zien en horen, moet daarop opnieuw worden afgestemd. Bovendien zit de helderheidsregelaar aan de achterkant, wat ook al niet gemakkelijk is.

Mankementen deden zich tijdens de duurproef niet voor. Krijgt men met reparatie te maken, dan zit daar overigens meer aan vast dan bij de grotere toestellen. Het apparaat moet dan meestal helemaal uit de kast worden genomen en zelfs dan nog zijn de meeste delen moeilijk bereikbaar.

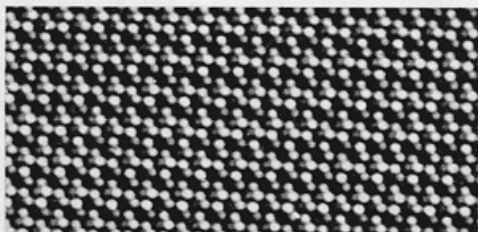
Op gebruiksaanwijzing en garantie was niets aan te merken; de gebruiksaanwijzing is duidelijk en in het Nederlands gesteld en als garantietermijn geldt over de hele linie twaalf maanden.

SONY KV 1300 E

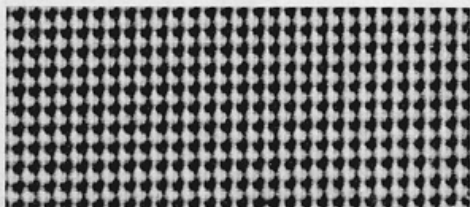
beeldkwaliteit			geluidskwaliteit	bedieningscomfort		betrouwbaarheid ¹⁾	toegankelijkheid voor reparaties
geometrie	luminantie	kleurweergave		afstemmen	regelen beeld en geluid		
+	++	-	-	-	-	+	-

¹⁾ ondervonden defecten tijdens de eerste 500 uur

++ = zeer goed   + = goed   □ = redelijk   - = matig

Het beeld van de gebruikelijke grote kleurentelevisietoestellen bestaat uit stippen (foto boven), dat van de Sony uit verticale lijnen (foto onder).

Konklusie

Voor wie persé een klein kleurentelevisietoestel wenst, is de Sony de aangewezen oplossing. Maar de verdere eisen moeten dan niet te hoog worden gesteld. De Sony heeft maar een matige kleurweergave en een matig geluid, is niet gemakkelijk te bedienen en het kleine beeld maakt het kijken relatief inspannend. Door dichtbij te gaan zitten is dit niet te verhelpen; in verhouding tot de omgeving blijft het beeld klein.